

Михайло Глушко

Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів

Діалектологічні студії – важливе джерело сучасної української етнології

Зважаючи на зменшення кількості достовірних етнографічних джерел, сучасні українські етнологи дедалі активніше залучають до своїх досліджень результати наукових студій суміжних галузей гуманітарного профілю, зокрема діалектології.

Розглянуто історичні, етнографічні, адміністративно-територіальні (географічні) та інші результати творчого доробку українських діалектологів кінця ХХ – початку ХХІ ст., їхнє наукове значення для вирішення різноманітних етнологічних проблем – вивчення походження та етапів розвитку предметів і явищ традиційно-побутової культури, удосконалення історико-етнографічного районування України тощо. Основну увагу зосереджено на новітніх діалектологічних матеріалах як потенційному джерелі етнологічних досліджень, що стосуються різних видів господарської діяльності, народних ремесел і промислів, традиційної матеріальної та духовної культури.

Ключові слова: діалектологічні дослідження, етнологія, критерії оцінювання творчої праці, господарська діяльність, матеріальна та духовна культура.

„Золота ера” класичної української етнографії як основа етнології у суті речі завершується. А все через те, що кількість старожилів, які є носіями достовірної етнографічної інформації про об’єкти традиційно-побутової культури, невпинно зменшується. Принаймні маємо всі підстави стверджувати, що повоєнне покоління українців пам’ятає вже лише дециму тих етнографічних відомостей, які необхідні для якісних етнологічних студій. У зв’язку із цим через десятиліття–два українську етнологію очікує зміна наукових напрямів та предмета зацікавлень, тобто процес, який нещодавно пережили народознавці багатьох країн Західної Європи. Найбільш перспективними є дві лінії розвитку майбутніх етнологічних досліджень – вивчення етнічних процесів у новітньому українському суспільстві та праця у руслі історичної етнології.

Перший напрям є багатоаспектним і майже невичерпним із погляду тематики, позаяк невичерпними й безперервними є самі етнічні процеси – власне етнічні, етнокультурні, етнолінгвістичні, етноконфесійні, етнопсихологічні, етнопедагогічні та ін. Однак, розвиваючи його, народознавці обов’язково будуть змушені перекваліфікуватися „на марші” – змінити основні акценти та сфери наукових зацікавлень, методику емпіричних студій, місце науково-пошукової польової роботи тощо.

Дослідницьке амплуа змушена буде поміняти й та частина українських етнологів, яка працюватиме на ниві історичної етнології, тобто вивчатиме походження та формування рідного (українського) народу, його етнічну історію, генезис й еволюцію різних видів традиційної культури й повсякденного побуту та ін. (Глушко, 2018, с. 10).

Щонайважливіше, кожний із цих напрямів можна успішно опанувати лише за однієї умови – залучивши якнайширше коло творчого доробку фахівців суміжних галузей знань гуманітарного профілю: антропології, археології, історії, мовознавства, фольклористики тощо. Зокрема цінним джерелом для історичної етнології є результати науково-пошукової праці діалектологів, які вже понад пів століття активно трудяться на дослідницькій ниві етнографів. Ідеться передусім про зібрані тематичні групи лексики, що стосуються різних видів господарських занять, народних ремесел і промислів, традиційної матеріальної та духовної культури, сімейного і громадського побуту, окремих видів народних знань. У пропонованій розвідці автор, власне, і розглядає найбільш важливі й актуальні для сучасної етнології діалектологічні студії, які стали надбанням української науки, передусім за роки незалежності.

Із погляду етнолога, увесь науковий доробок українських діалектологів можна згрупувати й аналізувати за різними критеріями – історичним, етнографічним, адміністративно-територіальним чи географічним та предметним.

Історичне мірило охоплює два ракурси: з одного боку, історію фіксації народної лексики, що стосується конкретної ділянки народної культури, з іншого – час походження кожного слова як конкретного етнолінгвістичного явища. Скажімо, мовлячи про діалектологічні студії основного сільськогосподарського заняття (землеробства) поліщуків, відразу згадуємо про монографію Миколи Никончука *Сільськогосподарська лексика правобережного Полісся* (Никончук, 1985). Позаяк більшість опублікованих у ній народних назв автор зібрав у 70-х – на початку 80-х рр. ХХ ст., то сучасний історик-етнолог цілком безпечно може датувати позначені ними відповідні об'єкти виробничо-господарської діяльності поліщуків цим хронологічним проміжком. Ситуація докорінно не змінюється, якщо лінгвіст опублікував дещо раніше чи пізніше тематично споріднені дослідження. Наприклад, такими є два інші відомі наукові видання М. Никончука – *Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся)* (Никончук, 1979) та *Лексичний атлас правобережного Полісся* (Никончук, 1994). Загалом лексика, яку виявили, зібрали та зафіксували мовознавці другої половини ХХ – початку ХХІ ст. із традиційно-побутової культури автохтонів України, є важливим джерелом для етнологів, адже засвідчує, що номіновані об'єкти народної культури функціонують безпосередньо у середовищі мовців або ж населення відповідної місцевості їх використовувало ще не так давно – щонайпізніше наприкінці ХІХ – у першій половині ХХ ст.

Водночас деяких мовознавців цікавить давня за походженням народна лексика, яка стосується окремих культурних надбань українського етносу. Скажімо, доби пізнього середньовіччя та ранньомодерного періоду (ХІV–ХVІІІ ст.) сягають традиційні назви продуктів харчування, страв та напоїв, які вивчає Сергій Яценко (Яценко, 2009). Для сучасного етnologa подібні дослідження становлять наукову цінність хоча б тому, що в поєднанні з іншими видами джерел (археологічними, етнографічними та фольклорними) народознавець має змогу простежити конкретні етапи розвитку чи занепаду культурних набутків народу упродовж тривалого історичного часу.

Загалом, мовлячи про історичний аспект діалектологічних студій, український лінгвіст Павло Гриценко мав усі підстави стверджувати, що „увага до говорів загострена не лише у зв'язку з необхідністю забезпечити надійним матеріалом ті галузі мовознавства і суміжних наук, які безпосередньо пов'язані з реконструкцією давнішого стану матеріальної й духовної культури носіїв мови. Адже при всій очевидності змін у словниковому складі мови лексична система зберігає такі архаїчні риси, які часто несуть більшу інформацію, ніж релікти інших структурних рівнів” (Гриценко, 1984, с. 3).

Безцінним є діалектологічний доробок лінгвістів для української етнології з етнографічного погляду. Ідеться про те, що більшість публікацій сучасних знавців народної лексики стосується конкретних теренів поширення говірок одного з діалектів української мови – бойківського (Хібеба, 2007, 2021), гуцульського (Ястремська, 2002, 2008), буковинського (Гуйванюк, 2015; Руснак, 2010; Стрижаківська, 2011), покутського (Гавадзин, 2014), надсянського (Хомчак, 2012), західно-, центрально- чи східно-подільського (Гороф'янюк, 2020; Коваленко, 2001; Оскірко, 2018; Тищенко, 2014), східнословобожанського (Волошинова, 2014; Леснова, 2004) тощо. Спорадично діалектологи вивчають народні говірки двох чи навіть трьох суміжних говорів – надсянсько-наддністрянського (Різник, 2017), покутсько-наддністрянського (Бігусяк, 2014), подільсько-середньонаддніпрянського (Мартинова, 1993; Тищенко, 2003), середньонаддніпрянсько-степового (Щербина, 2003), подільсько-буковинсько-наддністрянського (Жвава, 2010), східнословобожанського і східностепового (Глуховцева, 2002; Карлова, 2021) та ін. Оскільки діалекти співвідносні з конкретними територіальними одиницями¹, то це дає змогу порівнювати й зіставляти їх із відповідними історико-етнографічними чи етнографічними районами, і навпаки – історико-етнографічні та етнографічні райони порівнювати й зіставляти з територіальними одиницями поширення говорів.

Наукові студії з діалектології корисні етнологам передусім тому, що межі поширення діалектів, які встановили мовознавці, часто-густо збігаються з межами однойменних етнографічних одиниць, чи навпаки, засвідчують розбіжність між ними. Науково-пошуковий доробок знавців розмовної мови стає для сучасних етнологів ще ціннішим, якщо зважати на те, що українці – єдина етнічна спільнота Східної та Центральної Європи, учені якої позбавлені одного із засадничих народознавчих досліджень – етнографічного атласу. Очевидно, це негативно впливає на якість усіх галузей наукових знань гуманітарного профілю, але передусім етнології. Частково їх можуть компенсувати інші види джерел, зокрема й лінгвістичні, що засвідчують результати нашої розвідки стосовно визначення південної та східної меж історико-етнографічної Волині. Зокрема, залучивши лінгвістичні дані *Атласу української мови*, які узагальнив Іван Матвіяс (Матвіяс, 1990), і творчий доробок сучасного провідного знавця адміністративно-територіального устрою України XVI–XVIII ст. Миколи Крикуна (Крикун, 2016), ми дійшли загального висновку про те, що основні терени функціонування волинських говірок, які окреслили українські діалектологи, сформувалися вже в період пізнього середньо-

¹ Це ж стосується кожного наріччя, територія поширення якого співвідносна з конкретним історико-етнографічним регіоном України.

віччя і раннього модерну. Щонайважливіше, було встановлено, що південна межа поширення волинського діалекту наприкінці XIX – на початку XX ст. майже збігається з південним кордоном Волинського воєводства XVI–XVIII ст. та південним маршрутом пересування волинян-утікачів, які прямували до Київського і Брацлавського воєводств на постійне місце проживання. Східна межа поширення волинських говірок сформувалася внаслідок східного напрямку міграції автохтонів Волинського воєводства та приєднання західної частини колишнього Київського воєводства до Волинської губернії наприкінці XVIII ст. (Глушко, 2018, сс. 12–21).

Натомість ігнорування результатів наукових досягнень мовознавців загалом і діалектологів зокрема негативно впливає на весь стан історико-етнографічного районування України. Зокрема частина сучасних львівських етнологів дотримується хибної і цілком безпідставної думки про те, що наприкінці XIX – на початку XX ст. у межах Південно-Західного історико-етнографічного регіону України існувало Підгір'я як окремих етнографічний район (Глушко, 2013, сс. 299–318). Відповідне судження є помилковим хоча б тому, що підгірського діалекту мовознавці не виявили і досі, а наддністрянський говір поширений на значно більшій території, ніж його займає географічне Підгір'я, зокрема й у Розточчі та в басейнах лівобережних приток Дністра, тобто за десятки кілометрів від передгір'я Карпат. До речі, терени поширення наддністрянського діалекту етнологи називають переважно Опіллям (Глушко, 2009, сс. 185–186; Кирчів, 2005, сс. 50–59), натомість мовознавці йменують цю місцевість зазвичай Наддністрянщиною. Окрім цього, між діалектологами й етнологами існує значна розбіжність стосовно північної межі Опілля як етнографічного району та північної окраїни поширення наддністрянських говірок. Зокрема народознавці вважають, що лінія розмежування між Опіллям і західною частиною історико-етнографічної Волині проходила із заходу на схід по південних окраїнах колишнього Яворівського району (за сучасним адміністративно-територіальним поділом Львівської обл. – також теренами Яворівського р-ну), на північ від Львова, на південь від Буська і Золочева – аж до Зборова (Глушко, 2018, с. 16), натомість, на думку мовознавців, Розточчя, що простягається на захід від Львова, було ще ареалом надсянсько-опільського суміжжя (Різник, 2017, сс. 2–3, 14; Романина, 2015, сс. 43–44; Ястремська, 2011, с. 88), тобто надсянський і південно-волинський говори безпосередньо не межують. Очевидно, зазначена суперечність виникла передусім через те, що на відміну від мовознавців традиційно-побутова культура українців Опілля, за рідкісним винятком, майже не цікавила народознавців.

За останні десятиліття українську діалектологію поповнила низка досліджень, фактографічний матеріал яких стосується окремих адміністра-

тивно-територіальних чи географічних теренів. Найчастіше цей науковий критерій обирають для своїх наукових студій закарпатські лінгвісти, вивчаючи лексику традиційно-побутової культури мовців Закарпатської області (Гецко, 2012; Гоца, 2001, 2010; Шкурко, 2021). Цим критерієм керувався Руслан Сердега, аналізуючи назви виробничо-господарської діяльності населення центральної частини Слобожанщини – Харківщини (Сердега, 2005). Його дотримується Ірина Магрицька, студіюючи весільну лексику українських східнослобожанських говірок – Луганської області (Магрицька, 2000, 2003). Терени всієї Івано-Франківщини охоплює дисертаційне дослідження Світлани Личук, у якому йдеться про семантику та структуру народних географічних назв цієї адміністративно-територіальної одиниці України (Личук, 2015).

Натомість діалектологічні праці Надії Пашкової репрезентують народну лексику окремих галузей традиційної матеріальної культури всієї території українських Карпат (Пашкова, 2000, 2019), тобто значно ширшого за один етнографічний район географічного масиву. Водночас деякі сучасні діалектологи обрали для своїх наукових студій незначний за площею ареал – окрему адміністративно-територіальну одиницю районного масштабу або частину етнографічного чи історико-етнографічного району. Скажімо, такими можна вважати кандидатські дисертації Оксани Новіцької (Новіцька, 2014) та Лесі Кисляк (Кисляк, 2021).

Очевидно, кожне з подібних досліджень має як свої переваги, так і „вузькі” місця. Зокрема у працях Н. Пашкової тематичні лексичні групи, що стосуються народного одягу та житла українців Карпат, представляють відразу бойківський, лемківський і гуцульський діалекти, натомість дослідження О. Новіцької та Л. Кисляк – лише частину одного-двох говорів (відповідно західноподільського та наддністрянського й гуцульського). Залучаючи мовознавчі джерела, у першому випадкові народознавець має змогу аналізувати культурні явища в широкому контексті, тобто з одного боку, порівнювати і зіставляти відповідники розмовної мови з реальними об'єктами народної культури, з іншого – виявляти спільне й відмінне у сфері цих об'єктів з погляду двох видів наукового районування – етнолінгвістичного та етнографічного. Головна перевага мікроареального діалектологічного дослідження полягає в тому, що, зібравши достовірний лексичний матеріал, мовознавець уникає поспішних наукових висновків. У цьому плані такі студії нагадують стаціонарні польові етнографічні дослідження, які також відзначаються більшою надійністю, ніж експедиційні маршрутні подорожі.

Водночас не можемо не зауважити однієї важливої деталі: лексичний матеріал, який репрезентує окремі адміністративно-територіальні чи географічні терени, автори не завжди диференціюють залежно від

особливостей місцевих діалектних говірок. Скажімо, на теренах сучасної Івано-Франківщини виокремлюють аж чотири різні говори – бойківський, наддністрянський, покутський і гуцульський. Отже, аналізуючи семантику та структуру народних географічних назв цієї області, С. Личук мала б визначити на їх підставі специфіку кожного із зазначених діалектів і, щонайважливіше, – уточнити, підтвердити чи спростувати результати праці попередників стосовно меж їх поширення в минулому. Це ж стосується ужгородських мовознавців, якщо їхні діалектологічні студії охоплюють всю територію Закарпатської обл. В іншому випадкові народознавець позбавлений змоги ефективно використовувати науковий доробок мовознавців, позаяк зіставлення та порівняння реальних об'єктів і явищ традиційно-побутової культури з народними лексичними відповідниками за етнографічним критерієм серйозно ускладнюється чи не можливий зовсім.

І все ж науковий доробок українських діалектологів цікавить сучасне покоління етнологів передусім із погляду предметного засягу². Ідеться про окремі тематичні групи лексики (об'єднання назв на підставі спільності чи близькості означуваних словами предметів і явищ), які вони обирають для мовознавчих досліджень. Насамперед діалектологів цікавлять склад і структурна організація тематичних груп народних назв об'єктів і явищ традиційно-побутової культури, шляхи їх формування, особливості функціонування у просторовому континуумі, структурно-семантичні й етнолінгвістичні параметри та ін.

Кожний із зазначених аспектів предметного засягу діалектологів привабливий і для українських етнологів, позаяк їх також цікавлять види і типи предметів та явищ традиційної матеріальної та духовної культури, виникнення й етапи розвитку культурних надбань упродовж відповідного історичного періоду, етнічне походження, терени поширення наприкінці ХІХ – на початку ХХІ ст., етнокультурні зв'язки із сусідніми етносами тощо. Тому народознавці вивчають і використовують творчий доробок знавців народнорозмовної мови українців найчастіше за тематичними групами лексики. Тим паче, що більшість лінгвістів збирає та аналізує народну лексику згідно із прийнятою в етнології диференціацією всієї сукупності традиційно-побутової культури. Зокрема одних учених цікавлять номени різних видів господарських занять (основних і допоміжних), інших – народні назви традиційної матеріальної культури (житла,

² Розглядаючи цей науковий засяг, автор обрав для аналізу лише найважливіші з етнологічного погляду дослідження сучасних українських лінгвістів, опустивши сотні статей, опубліковані в різних періодичних виданнях і наукових збірниках, а також численну навчально-методичну літературу з діалектології.

їжі, одягу, транспорту), ще інших – лексика народної духовної культури (родинних і календарних звичаїв та обрядів, народних знань) тощо.

Серед тематичних груп лексики, що стосується традиційних господарських занять українців, найчастіше діалектологи вивчали землеробську (Гриценко, 1980; Кушмет, 2014; Никончук, 1985) і скотарську (Бухтей, 1991; Грицак, 2008; Куриленко, 1984, 1991; Ястремська, 2002, 2010), спорадично – мисливську (Аркушин, 1991, 2008), рибальську (Тищенко, 2017, сс. 210–226), бджільницьку (Тищенко, 2008) та лісосплавну (Сабодош, 1997, сс. 343–398). Натомість домашні ремесла і промисли цікавили мовознавців поки що значно менше. Принаймні предметом системного вивчення було лише декілька їх видів: лексику традиційного ткацтва населення Середньої Наддніпрянщини студіює Наталія Жуган (Жуган, 2019), а народні назви гончарства у східнополіських говірках – Валентина Бережняк (Бережняк, 1996), у різних говорах – Любов Спанатій (Спанатій, 1997). Тематичні групи лексики центральних говірок Поділля, що стосуються аж чотирьох різновидів домашніх ремесел і промислів (обробки дерева, плетіння, ковальства та каменярства), цікавлять Ганну Краєвську (Краєвська, 2010, 2018).

Щонайважливіше, подібні дослідження часто-густо перегукуються із предметним засягом етнологічних студій. Наприклад, праці Г. Краєвської можуть бути корисними для знавців подільських промислів і ремесел із тієї причини, що в кожній тематичній групі лексики („будівництво”, „столярство”, „виготовлення дерев’яного посуду”, „виготовлення дерев’яного транспорту”, „плетіння”, „ковальство”, „каменотесне ремесло”) авторка виділила центри й субцентри, які становлять агентиви, локативи, назви дій, інструментів, матеріалів, виробів тощо, а також локально-семантичні групи: „майстер”, „локус”, „інструменти”, „процеси”, „матеріал”, „вироби, деталі, конструкції” та назви самих ремесел. На жаль, у нещодавно опублікованих монографіях, які безпосередньо стосуються традиційної обробки каменю (Іванчишен, 2017) і дерева (Сауляк, 2018) населення Східного Поділля, творчий доробок цієї етнолінгвістки українські народознавці-початківці обійшли стороною, що, очевидно, збіднило їхні етнологічні студії, зокрема і *Словник традиційних термінів* (Іванчишен, 2017, сс. 190–195).

Не раз предметом діалектологічних досліджень ставали об’єкти матеріальної культури українського етносу. За роки незалежності особливо зросла зацікавленість тематичною групою лексики на позначення їжі та напоїв. Найбільш повно вона охоплює закарпатські (Гоца, 2001, 2010; Ур, 2004), буковинські (Борис, 2015; Руснак, 2016), східноподільські (Оскірко, 2018), східнополіські (Турчин, 1990, 2012), східнослобожанські (Волошинова, 2014), східностепові (Загнітко, 2011) та інші говірки, а також говірки надсянсько-наддністрянського суміжжя (Різник, 2017).

Важливо подією в сучасній україністиці стала поява збірника текстів про традиційну страву українців – борщ (Хібеба & Леснова, 2019). Опубліковані в ньому діалектні записи репрезентують мовне багатство передусім на лексичному рівні – у назвах різновидів борщу, його складників, способів приготування тощо, а також ілюструють особливості говірок на морфологічному й синтаксичному рівнях. Книжку присвятили світлій пам'яті Наталії Хобзей – авторці ідеї видання.

Предметом системного вивчення не раз була народна лексика, що стосується різних видів традиційного одягу та взуття. Ідеться про говірки карпатських (Пашкова, 2000), покутського (Гавадзин, 2014), середньополіського (Гримашевич, 2002, 2003; Никончук та ін., 1998), східно-подільського (Березовська, 2010), східностепового (Клименко, 2001) та інших діалектів. Повчальною може бути історія мовознавця за освітою, але етнологом за фахом Людмили Пономар, авторки двох монографій про традиційний одяг поліщуків. Одна з них має лінгвістично-етнологічний характер (Пономар, 1997), інша – народознавчо-лінгвістичний (Пономар, 2014). Важливо, що, залучивши основний науковий доробок етнологів і діалектологів із галузі народного вбрання та численні власні польові етнографічні й мовознавчі матеріали, зібрані у 347 населених пунктах України (Волинська, Рівненська, Житомирська та Київська обл.), авторка підготувала й видала унікальний етнолінгвістичний атлас традиційного одягу населення Середнього та Західного Полісся, який ще доповнено словником народних назв його складових.

Натомість народна термінологія, пов'язана із традиційними способами зведення житла і господарських споруд, цікавить сучасних мовознавців поки значно менше. Найбільшим науковим здобутком на цьому поприщі є, безперечно, монографія Миколи та Олександра Никончуків про будівельну лексику поліщуків (Никончук & Никончук, 1990а). Традиційного будівництва поліщуків стосуються діалектологічні праці двох інших сучасних лінгвістів – Олексія Євтушка (Євтушок, 1989, 1993) та Любові Дорошенко (Дорошенко, 1999, 2006) – відповідно західно- і східнополіських говірок. Низку статей про бойківську лексику традиційного сільського будівництва опублікувала Оксана Чаган (Чаган, 2019, 2020).

Однак, як засвідчує наш аналіз, усі згадані дослідження стосуються лише одного виду народного будівництва – зрубного, тобто зведеного з дерева. Натомість лексику каркасно-стовпового і глинобитного житла діалектологи наразі оминають, за одним винятком – Лесі Поліщук, чия кандидатська дисертація стосується структурної організації та географії назв традиційного будівництва у східно-подільських говірках (Поліщук, 2015), для носіїв яких, власне, і було характерне помешкання каркасно-стовпової і глинобитної конструкції. До речі, у зазначених працях

ідеться передусім про лексику наземного житла, тоді як народні назви заглибленого (землянкового) та напівзаглибленого (напівземлянкового) будівництва здебільшого відсутні зовсім, хоча саме вони приховують архаїчні риси цієї ділянки матеріальної культури українців.

Рідкісне явище – системне вивчення народної транспортної лексики. Принаймні можемо виокремити лише дві сучасні студії про назви різних засобів сухопутного транспорту та упряжі – середньо- і західнополіських діалектів (Никончук & Никончук, 1990b) та говірок українців Закарпаття (Шкурко, 2021).

За роки незалежності значних успіхів досягнули знавці традиційної лексики, яка стосується різних галузей духовної культури автохтонів України. Ідеться передусім про системні дослідження вербального компонента родинної обрядовості. Одні з них охоплюють всі її види, інші – родильну, весільну і похоронну звичаєвість та обрядовості окремо. Серед праць першого типу доцільно виділити студії родинно-побутової лексики надсянського (Хомчак, 2012), гуцульського (Бігусяк, 1997), буковинського (Гуйванюк, 2015; Руснак, 2010), східноподільського (Магрицька, 2000), східнослов'янського (Царьова, 2013) та східностепоного (Дроботенко, 2001) діалектів, а також подільсько-буковинсько-наддністрянського суміжжя (Жвава, 2010). Водночас вербальний компонент різних видів сімейної обрядовості досліджували й окремо: родильної – Інгуло-Бузького межиріччя (Іванський, 1999) і Східного Поділля (Тищенко, 2014), весільної – Бойківщини (Хібеба, 2007, 2021) та Середньої Наддніпряни (Грозовська, 1998), похоронної й поминальної – Полісся (Конобродська, 1999, 2007).

Деякі діалектологи обрали предметом свого системного вивчення народну медицину. Найчастіше вона цікавила знавців поліських говірок (Мойсієнко, 1994, 2001; Никончук & Мойсієнко, 2001), спорадично – дослідників буковинського говору (Стрижаковська, 2011). Натомість до інших видів народних знань (астрономії, математики, метеорології тощо) руки діалектологів поки що не дійшли. Непочатий край роботи очікує їх також на ниві вивчення тематичних груп народної лексики, пов'язаної з календарно-побутовою обрядовістю, громадою і громадським побутом українців тощо.

Предметний засяг доробку знавців різних народних говірок, який перегукується з етнографічними студіями народознавців, заслуговує на увагу етнологів ще із двох причин.

Причина перша: більшість масштабних досліджень, якими, безперечно, є кандидатські й докторські дисертації, а також індивідуальні монографії, увінчують схематичні карти поширення номенів на досліджуваній території, що дає змогу порівнювати етнолінгвістичні явища з етнографічними, причому в різних вимірах і ракурсах. Наприклад, у

монографії *Традиційне гуцульське пастухування* на підставі лексикологічного та лінгвогеографічного аналізу пастушої лексики Тетяна Ястремська як авторка виділила не тільки три основні зони гуцульського мовного ареалу (центральну, східну і західну) (Ястремська, 2008, сс. 350–367), а й три мікрозони центральної зони та 17 мікроареалів функціонування пастуших лексем: гуцульсько-бойківський, гуцульсько-бойківсько-буковинський, гуцульсько-бойківсько-закарпатський, гуцульсько-бойківсько-закарпатсько-західнослов'янський та ін. Усі вони засвідчують, що заняття традиційним відгінним скотарством (вівчарством) супроводжувалося в гуцулів тривалими виробничо-господарськими й культурними зв'язками зі сусідніми етнографічними групами українців та із представниками різних слов'янських і неслов'янських етнічних спільнот Карпатсько-Балканської історико-культурної області.

Причина друга: аналізуючи народну лексику, пов'язану з господарськими заняттями, матеріальною та духовною культурою, діалектологи обов'язково з'ясовують історію її формування, зокрема і крізь призму мовно-культурних взаємин українців з іншими етносами. Окремі студії спеціально мають на меті виявити та схарактеризувати мовні особливості на діалектному та літературному рівнях. Скажімо, такою можна вважати кандидатську дисертацію Ніколетти Головач, яка репрезентує структурно-семантичні особливості, фразеологічні зв'язки і стилістичні функції румунізмів як специфічної групи слів української мови (Головач, 2012).

Загалом маємо всі підстави стверджувати: внесок сучасних діалектологів в українську науку є вагомим і різноманітним, а праці мовознавців відкривають перед етнологами нові дослідницькі можливості й перспективи, позаяк у більшості випадків містять безцінні лексичні відомості про об'єкти і явища традиційно-побутової культури.

БІБЛІОГРАФІЯ

- Аркушин, Г. (2008). *Атлас мисливської лексики Західного Полісся*. Вежа.
Transliteration: Arkushyn, H. (2008). *Atlas myslyvs'koi leksyky Zakhidnoho Polissia*. Vezha.
- Аркушин, Г. (1991). Мисливська лексика західнополіського говору. (Матеріали до „Лексичного атласу української мови”). В П. Гриценко (Ред.), *Дослідження з української діалектології: збірник наукових праць* (сс. 181–225). Наукова думка.
Transliteration: Arkushyn, H. (1991). *Myslyvs'ka leksyka zakhidnopoliskoho hovoru*. (Materialy do „Leksychnoho atlasu ukrainskoi movy”). W P. Hrytsenko (Red.), *Doslidzhennia z ukrainskoi dialektolohii: zbirnyk naukovykh prats* (ss. 181–225). Naukova dumka.

- Бережняк, В. (1996). *Гончарська лексика східнополіського діалекту* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Український державний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова].
Translitteracja: Berezniak, V. (1996). *Honcharska leksyka skhidnopoliskoho dialektu* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Ukrainyskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet im. M. P. Drahomanova].
- Березовська, Г. (2010). *Словник назв одягу та взуття у східноpodільських говірках*. Уманське комунальне видавничо-поліграфічне підприємство.
Translitteracja: Berezovska, H. (2010). *Slovyk nazv odiahu ta vzuttia u skhidnopolidskykh hovirkakh*. Umanske komunalne vydavnycho-polihrafichne pidpryemstvo.
- Бігусяк, М. (1997). *Лексика традиційних сімейних обрядів у гуцульському говорі* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Прикарпатський університет ім. Василя Стефаника].
Translitteracja: Bihusiak, M. (1997). *Leksyka tradytsiinykh simeinykh obriadiu u hutsulskomu hovori* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Prykarpatskyi universytet im. Vasylia Stefanyka].
- Бігусяк, М. (2014). *Покутсько-наддністрянське діалектне порубіжжя в контексті передкарпатських ареалів. Діалекти в синхронії та діахронії: загальнослов'янський контекст, 36–42.*
Translitteracja: Bihusiak, M. (2014). *Pokutsko-naddnistrianske dialektne porubizhzhia v konteksti peredkarpatskykh arealiv. Dialekty v synkhronii ta diakhronii: zahalnoslovianskyi kontekst, 36–42.*
- Борис, Л. (2015). *Динаміка тематичної групи лексики їжі та напоїв у буковинських говірках* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича].
Translitteracja: Borys, L. (2015). *Dynamika tematichnoi hrupy leksyky yizhi ta napoiv u bukovynskykh hovirkakh* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Chernivetskyi natsionalnyi universytet im. Yurii Fedkovycha].
- Бухтей, Н. (1991). *Овцеводческая лексика говоров Херсонщины* [Автореферат дисертації на соискание научной степени кандидата филологических наук, Ужгородский государственный университет].
Translitteracja: Bukhtei, N. (1991). *Ovtsevodcheskaia leksika hovorov Khersonshchyny* [Avtoreferat dyssertatsii na soiskanie nauchnoi stepeni kandidata filolohicheskikh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Uzhhorodskii hosudarstvennyi universitet].
- Волошинова, М. (2014). *Динаміка традиційної предметної лексики в українських східнослов'янських говірках* [Автореферат дисертації на здобуття

наукового ступеня кандидата філологічних наук, Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка].

Transliteracija: Voloshynova, M. (2014). *Dynamika tradytsiinoi predmetnoi leksyky v ukrainskykh skhidnoslobozhanskykh hovirkakh* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Luhanskyi natsionalnyi universytet im. Tarasa Shevchenka].

Гавадзин, О. (2014). *Назви одягу, взуття, головних уборів, прикрас Покуття: структура, семантика, ареалогія* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника].

Transliteracija: Havadzyn, O. (2014). *Nazvy odiahu, vzuttia, holovnykh uboriv, prykras Pokuttia: struktura, semantyka, arealohiia* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Prykarpatskyi natsionalnyi universytet im. Vasyliia Stefanyka].

Гецько, Г. (2012). *Мисливська лексика в українських говірках Закарпаття* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Запорізький національний університет].

Transliteracija: Hetsko, H. (2012). *Myslyvska leksyka v ukrainskykh hovirkakh Zakarpattia* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Zaporizkyi natsionalnyi universytet].

Глуховцева, К. (2003). Посестринство та його номінація в українських східно-слобожанських і східностепових говірках. *Діалектологічні студії: Мова і культура*, 2, 150–154.

Transliteracija: Hlukhovtseva, K. (2003). *Posestrynstvo ta yoho nominatsiia v ukrainskykh skhidnoslobozhanskykh i skhidnostepovykh hovirkakh. Dialektolohichni studii: Mova i kultura*, 2, 150–154.

Глушко, М. (2009). Етнографічне районування України: стан, проблеми, завдання (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ ст.). *Вісник Львівського університету. Серія історична*, 44, 179–214.

Transliteracija: Hlushko, M. (2009). *Etnohrafichne raionuvannia Ukrainy: stan, problemy, zavdannia (za materialamy naukovykh doslidzhen druhoi polovyny XX – pochatku XXI st.). Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia istorychna*, 44, 179–214.

Глушко, М. (2014). *Історія народної культури українців: навчальний посібник*. Львівський національний університет імені Івана Франка.

Transliteracija: Hlushko, M. (2014). *Istoriia narodnoi kultury ukraintsviv: navchalnyi posibnyk*. Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka.

Глушко, М. (2013). Підгір'я – окрема етнографічна одиниця України? *Вісник Львівського університету. Серія історична*, 48, 299–318.

Transliteracija: Hlushko, M. (2013). *Pidhiria – okrema etnohrafichna odynytisia Ukrainy? Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia istorychna*, 48, 299–318.

- Глушко, М. (2018). Проблеми історико-етнографічного районування України: сучасний стан і наукові перспективи. *Народна творчість та етнологія*, 3, 9–21. <https://doi.org/10.15407/nte2018.03.009>
- Translitteracja:** Hlushko, M. (2018). Problemy historyko-etnograficznego raionowania Ukrainy: suchasnyi stan i naukovyi perspektyvy. *Narodna tvorchist ta etnolohiia*, 3, 9–21. <https://doi.org/10.15407/nte2018.03.009>
- Головач, Н. (2012). *Лексичні румунізми в українській мові на діалектному та літературнонормативному рівнях* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича].
- Translitteracja:** Holovach, N. (2012). *Leksychni rumunizmy v ukrainskii movi na dialektnomu ta literaturnonormatyvnomu rivniakh* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Chernivetskyi natsionalnyi universytet im. Yurii Fedkovycha].
- Гороф'янюк, І. (2020). *Ботанічна лексика центральноподільських говірок: структурна організація та ареалогія*. Твори.
- Translitteracja:** Horofianiuk, I. (2020). *Botanichna leksyka tsentralnopodilskykh hovirok: strukturna orhanizatsiia ta arealohiia*. Tvory.
- Гоца, Е. (2001). *Назви їжі й кухонного начиння в українських карпатських говорах* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Ужгородський національний університет].
- Translitteracja:** Gotsa, E. (2001). *Nazvy yizhi y kukhonnoho nachynnii v ukrainskykh karpatskykh hovorakh* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Uzhhorodskyi natsionalnyi universytet].
- Гоца, Е. (2010). *Назви їжі й кухонного начиння в українських карпатських говорах*. Гражда.
- Translitteracja:** Gotsa, E. (2010). *Nazvy yizhi y kukhonnoho nachynnii v ukrainskykh karpatskykh hovorakh*. Grazhda.
- Гримашевич, Г. (2003). *Номінація одягу та взуття в середньополіському діалекті* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Інститут української мови НАН України].
- Translitteracja:** Hrymashevych, H. (2003). *Nominatsiia odiahu ta vzuttia v serednopoliskomu dialekti* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy].
- Гримашкевич, Г. (2002). *Словник назв одягу та взуття середньополіських і суміжних говірок*. Житомирський державний педагогічний університет ім. Івана Франка.
- Translitteracja:** Hrymashkevych, H. (2002). *Slovyk nazv odiahu ta vzuttia serednopoliskykh i sumizhnykh hovirok*. Zhytomyrskyi derzhavnyi pedahohichni universytet im. Ivana Franka.

- Грицак, М. (2008). *Скарби гуцульського говору: Росішка (вівчарство в текстах)*. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
Transliteration: Hrytsak, M. (2008). *Skarby hutsulskoho hovoru: Rosishka (vivcharstvo v tekstakh)*. Instytut ukrainoznavstva im. I. Kryp'iakevycha NAN Ukrainy.
- Гриценко, П. (1980). *Генезис и семантическая структура сельскохозяйственной лексики украинских западностепных говоров* [Автореферат диссертации на соискание научной степени кандидата филологических наук, Институт языковедения им. А. А. Потебни АН УССР].
Transliteration: Hrytsenko, P. (1980). *Henezis i semanticheskaia struktura selskokhoziaistvennoi leksiky ukrainskikh zapadnostepnykh hovorov* [Avtoreferat dyssertatsii na soiskanie nauchnoi stepeni kandidata filolohicheskikh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Institut jazykovedeniia im. A. A. Potebni AN USSR].
- Гриценко, П. (1984). *Моделивання системи діалектної лексики*. Наукова думка.
Transliteration: Hrytsenko, P. (1984). *Modeliuvannia systemy dialektnoi leksyky*. Naukova dumka.
- Грозовська, Н. (1998). *Термінологія весільного обряду середньонаддніпрянського регіону (Київська, Полтавська, Черкаська області)* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Запорізький державний університет].
Transliteration: Hrozovska, N. (1998). *Terminolohiia vesilnoho obriadu serednonaddniprianskoho rehionu (Kyivska, Poltavska, Cherkaska oblasti)* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Zaporizkyi derzhavnyi universytet].
- Гуйванюк, Н. (2015). *Лексика родинних обрядів у буковинських говірках: монографія*. Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича.
Transliteration: Huivaniuk, N. (2015). *Leksyka rodynnykh obriadiu u bukovynskykh hovirkakh: monohrafiia*. Chernivetskyi natsionalnyi universytet im. Yurii Fedkovycha.
- Дорошенко, Л. (1999). *Ареалогія будівельної лексики східнополіського діалекту* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Інститут української мови НАН України].
Transliteration: Doroshenko, L. (1999). *Arealohiia budivelnoi leksyky skhidnopoliskoho dialektu* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy].
- Дорошенко, Л. (2006). *Словник будівельної лексики східнополіського діалекту*. Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка.
Transliteration: Doroshenko, L. (2006). *Slovnnyk budivelnoi leksyky skhidnopoliskoho dialektu*. Sumskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet im. A. S. Makarenka.

Дроботенко, В. (2001). *Лексика сімейних обрядів у говірках Донеччини* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Донецький національний університет].

Transliteracija: Drobotenko, V. (2001). *Leksyka simeinykh obriadiv u hovirkakh Donechchyny* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Donetskyyi natsionalnyi universytet].

Євтушок, О. (1993). *Атлас будівельної лексики Західного Полісся*. Державне редакційно-видавниче підприємство.

Transliteracija: Yevtushok, O. (1993). *Atlas budivelnoi leksyky Zakhidnoho Polissia*. Derzhavne redaktsiino-vydavnyche pidpriemstvo.

Євтушок, А. (1989). *Лексика сільського строїтельства в українських западнопоlessких говорах* [Автореферат дисертації на соискание научної ступені кандидата філологічних наук, Інститут мовознавства ім. А. А. Потебні АН УРСР].

Transliteracija: Evtushok, A. (1989). *Leksika selskoho stroitelstva v ukrainskikh zapadnopolesskykh hovorakh* [Avtoreferat dissertatsii na soiskanie nauchnoi stepeni kandidata filolohicheskikh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Institut yazykovedeniia im. A. A. Potebni AN USSR].

Жвава, О. (2010). *Лексика родинних обрядів подільсько-буковинсько-наддністрянського суміжжя* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова].

Transliteracija: Zhvava, O. (2010). *Leksyka rodynnykh obriadiv podilsko-bukovynsko-naddnistrrianskoho sumizhzhia* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Natsionalnyi pedahohichniy universytet im. M. P. Drahomanova].

Жуган, Н. (2019). *Лексика ткацтва в середньонаддніпрянських говірках* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького].

Transliteracija: Zhuhan, N. (2019). *Leksyka tkatstva v serednonaddnyprianskykh hovirkakh* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Cherkaskyyi natsionalnyi universytet im. Bohdana Khmelnytskoho].

Загнітко, Н. (2011). *Назви їжі, напоїв у східностепових говірках Донеччини* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Донецький національний університет].

Transliteracija: Zahnitko, N. (2011). *Nazvy yizhi, napoiv u skhidnostepovykh hovirkakh Donechchyny* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Donetskyyi natsionalnyi universytet].

Іванський, Р. (1999). *Вербальний компонент традиційного українського родильного обряду в говірках Інгуло-Бузького межиріччя* [Автореферат дисертації]

на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Запорізький державний університет].

Transliteracja: Ivanskyi, R. (1999). *Verbalnyi komponent tradytsiinoho ukrainskoho rodylnoho obriadu v hovirkakh Inhulo-Buzkoho mezhyrichchia* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Zaporizkyi derzhavnyi universytet].

Іванчишен, В. (2017). *Каменотесний промисел Східного Поділля кінця ХІХ – початку ХХІ ст.: побутовий та сакральний виміри*. Наукова думка.

Transliteracja: Ivanchyshen, V. (2017). *Kamenotesnyi promysel Shkhdnoho Podillia kintsia ХІХ – pochatku ХХІ st.: pobutovyi ta sakralnyi vymiry*. Naukova dumka.

Карлова, Н. (2021). *Етнофраземи східнослов'янських і східностепенових говірок* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького].

Transliteracja: Karlova, N. (2021). *Etnofrazemy shkhdnoslobozhanskykh i shkhdnostepovykh hovirok* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Cherkaskyi natsionalnyi universytet im. Bohdana Khmelnytskoho].

Кирчів, Р. (2005). Опілля як етнографічно-фольклорний регіон України. *Народознавчі зошити*, 1–2, 50–59.

Transliteracja: Kyrchiv, R. (2005). Opillia yak etnohrafichno-folklorni rehion Ukrainy. *Narodoznavchi zoshyty*, 1–2, 50–59.

Кисляк, Л. (2021). *Ареалогія говірок Надвір'янщини* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького].

Transliteracja: Kysliak, L. (2021). *Arealohiia hovirok Nadvirnianshchyny* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Cherkaskyi natsionalnyi universytet im. Bohdana Khmelnytskoho].

Клименко, Н. (2001). *Назви одягу в східностепенових говірках Донеччини* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Донецький національний університет].

Transliteracja: Klymenko, N. (2001). *Nazvy odiahu v shkhdnostepovykh hovirkakh Donechchyny* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Donetskyyi natsionalnyi universytet].

Коваленко, Н. (2001). *Фраземіка говірок Західного Поділля* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Інститут української мови НАН України].

Transliteracja: Kovalenko, N. (2001). *Frazemika hovirok Zakhidnoho Podillia* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy].

Конобродська, В. (1999). *Вербальний компонент традиційного поховального обряду в поліських говорах* [Автораферат дисертації на здобуття наукового

- ступеня кандидата філологічних наук, Львівський національний університет імені Івана Франка].
- Transliteracja:** Konobrodska, V. (1999). *Verbalnyi komponent tradytsiinoho pokhovalnoho obriadu v poliskykh hovorakh* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka].
- Конобродська, В. (2007). *Поліський поховальний і поминальний обряди* (Т. 1. *Етнолінгвістичні студії*). Полісся.
- Transliteracja:** Konobrodska, V. (2007). *Poliskiy pokhovalnyi i potupalnyi obriady* (Т. 1. *Etnolinhvistychni studii*). Polissia.
- Краєвська, Г. (2010). *Народна виробнича термінологія центральних говірок Поділля* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова].
- Transliteracja:** Kraievska, H. (2010). *Narodna vyrobnycha terminolohiia tsentralnykh hovirok Podillia* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Natsionalnyi pedahohichniy universytet im. M. P. Drahomanova].
- Краєвська, Г. (2018). *Народновиробнича термінологія центральноподільських говірок: Матеріали до Лексичного атласу української мови*. Твори.
- Transliteracja:** Kraievska, H. (2018). *Narodnovyrobnycha terminolohiia tsentralnopodilskykh hovirok: Materialy do Leksychnoho atlasu ukrainskoi movy*. Tvory.
- Куриленко, В. (1984). *Лексика животноводства в полеских говорах* [Автораферат дисертації на соискание научной степени кандидата филологических наук, Ужгородский государственный университет].
- Transliteracja:** Kurylenko, V. (1984). *Leksika zhyvotnovodstva v polesskikh hovorakh* [Avtoreferat dissertatsii na soiskanie nauchnoi stepeni kandidata filolohicheskikh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Uzhhorodskii gosudarstvennyi universitet].
- Куриленко, В. (1991). *Лексика тваринництва поліських говірок*. Мрія.
- Transliteracja:** Kurylenko, V. (1991). *Leksyka tvarynnytstva poliskykh hovoriv*. Mriia.
- Кушмет, М. (2014). *Сільськогосподарська лексика українських східноstepових говірок* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Донецький національний університет].
- Transliteracja:** Kushmet, M. (2014). *Silskohospodarska leksyka ukrainskykh skhidnostepovykh hovirok* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Donetskyy natsionalnyi universytet].
- Леснова, В. (2004). *Номінація рис людини в українських східнослобжанських говірках*. Альма-матер.

- Transliteracija:** Liesnova, V. (2004). *Nominatsiia rys liudynu v ukrainskykh skhidnoslobozhanskykh hovirkakh*. Alma-mater.
- Личук, С. (2015). *Семантика та структура народних географічних назв Івано-Франківщини* [Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника]. Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника https://shron1.chtyvo.org.ua/Lychuk_Svitlana/Semantyka_ta_structura_narodnykh_heohrafichnykh_nazv_Ivano-Frankivschyny.pdf?
- Transliteracija:** Lychuk, S. (2015). *Semantyka ta struktura narodnykh heohrafichnykh nazv Ivano-Frankivshchyny* [Dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [rozprawa doktorska], Prykarpatskyi natsionalnyi universytet im. V. Stefanyka]. Prykarpatskyi natsionalnyi universytet im. V. Stefanyka https://shron1.chtyvo.org.ua/Lychuk_Svitlana/Semantyka_ta_structura_narodnykh_heohrafichnykh_nazv_Ivano-Frankivschyny.pdf?
- Магрицька, І. (2000). *Весільна лексика українських східнословобожанських говірок* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Запорізький державний університет].
- Transliteracija:** Mahrytska, I. (2000). *Vesilna leksyka ukrainskykh skhidnoslobozhanskykh hovirok* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Zaporizkyi derzhavnyi universytet].
- Магрицька, І. (2003). *Словник весільної лексики українських східнословобожанських говірок (Луганська область)*. Знання.
- Transliteracija:** Mahrytska, I. (2003). *Slovnnyk vesilnoi leksyky ukrainskykh skhidnoslobozhanskykh hovirok (Luhanska oblast)*. Znannia.
- Мартінова, Г. (1993). *Подільсько-середньонаддніпрянська діалектна межа (за даними побутової лексики Правобережної Черкащини)* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Інститут української мови АН України].
- Transliteracija:** Martynova, H. (1993). *Podilsko-serednonaddniprianska dialektna mezha (za danymu pobutovoi leksyky Pravoberezhnoi Cherkashchyny)* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Instytut ukrainskoi movy AN Ukrainy].
- Матвіяс, І. (1990). *Українська мова і її говори*. Наукова думка.
- Transliteracija:** Matviias, I. (1990). *Ukrainska mova i yii hovory*. Naukova dumka.
- Мойсієнко, В. (1994). *Номінація в поліській народній медицині та лікувальній магії* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Український державний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова].
- Transliteracija:** Moisiienko, V. (1994). *Nominatsiia v poliskii narodnii medytsyni ta likuvalnii mahii* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Ukrainskyi derzhavnyi pedahohichniy universytet im. M. P. Drahomanova].

- Мойсієнко, В. (2001). *Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії*. Б. в.
Transliteracja: Moisiienko, V. (2001). *Poliska leksyka narodnoi medytsyny ta likuvalnoi mahii*. В. в.
- Никончук, М. (1994). *Лексичний атлас правобережного Полісся*. Державна картографічна фабрика.
Transliteracja: Nykonchuk, M. (1994). *Leksychnyi atlas pravoberezhnoho Polissia*. Derzhavna kartohrafichna fabryka.
- Никончук, М. (1979). *Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся)*. Наукова думка.
Transliteracja: Nykonchuk, M. (1979). *Materialy do leksychnoho atlasu ukrainskoi movy (Pravoberezhne Polissia)*. Naukova dumka.
- Никончук, М. (1985). *Сільськогосподарська лексика правобережного Полісся*. Наукова думка.
Transliteracja: Nykonchuk, M. (1985). *Silskohospodarska leksyka pravoberezhnoho Polissia*. Naukova dumka.
- Никончук, М., & Мойсієнко, В. (2001). *Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії*. Полісся.
Transliteracja: Nykonchuk, M., & Moisiienko, V. (2001). *Poliska leksyka narodnoi medytsyny ta likuvalnoi mahii*. Polissia.
- Никончук, М., & Никончук, О. (1990а). *Будівельна лексика Правобережного Полісся в лексико-семантичній системі східнослов'янських мов*. Редакційно-видавничий відділ облполіграфвидаву.
Transliteracja: Nykonchuk, M., & Nykonchuk, O. (1990a). *Budivelna leksyka Pravoberezhnoho Polissia v leksyko-semantichnii systemi skhidnoslovianskykh mov*. Redaktsiino-vydavnychiy viddil oblpolihravvydavu.
- Никончук, М., & Никончук, О. (1990б). *Транспортна лексика правобережного Полісся в лексико-семантичній системі східнослов'янських мов*. Наукова думка.
Transliteracja: Nykonchuk, M., & Nykonchuk, O. (1990b). *Transportna leksyka pravoberezhnoho Polissia v leksyko-semantichnii systemi skhidnoslovianskykh mov*. Naukova dumka.
- Никончук, М. (Ред.). (1998). *Назви одягу і взуття правобережного Полісся*. Житомирський державний педагогічний університет ім. Івана Франка.
Transliteracja: Nykonchuk, M. (Red.). (1998). *Nazvy odiahu i vzuttia pravoberezhnoho Polissia*. Zhytomyrskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet im. Ivana Franka.
- Новіцька, О. (2014). *Побутова лексика Підгаєччини: семантика, способи номінації, ареал* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника].
Transliteracja: Novitska, O. (2014). *Pobutova leksyka Pidhaiechchynu: semantyka, sposoby nominatsii, areal* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia

- naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Prykarpatskyi natsionalnyi universytet im. Vasylia Stefanyka].
- Оскирко, О. (2018). *Назви їжі у східноpodільських говірках* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького].
- Transliteracija:** Oskyrko, O. (2018). *Nazvy yizhi u skhidnopodilskykh hovirkakh* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Cherkaskyi natsionalnyi universytet im. Bohdana Khmelnytskoho].
- Пашкова, Н. (2000). *Назви одягу в українських говорах Карпат: (структурно-семантична, генетична та ареальна характеристика)* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова].
- Transliteracija:** Pashkova, N. (2000). *Nazvy odiahu v ukrainskykh hovorakh Karpat: (strukturno-semantychna, henetychna ta arealna kharakterystyka)* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M. P. Drahomanova].
- Пашкова, Н. (2019). *Номінативні моделі вербалізації етнокультурного концепту ДІМ у карпатському ареалі балкано-слов'янського етномовного континууму* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук, Київський національний лінгвістичний університет].
- Transliteracija:** Pashkova, N. (2019). *Nominatyvni modeli verbalizatsii etnokulturnoho kontseptu DIM u karpatskomu areali balkano-slovianskoho etnomovnoho kontynuumu* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia doktora filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy habilitacyjnej], Kyivskiy natsionalnyi linhvistychnyi universytet].
- Поліщук, Л. (2015). *Структурна організація та географія назв традиційного будівництва в східноpodільських говірках* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук, Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини].
- Transliteracija:** Polishchuk, L. (2015). *Strukturna orhanizatsiia ta heohrafiia nazv tradytsiinoho budivnytstva v skhidnopodilskykh hovirkakh* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia doktora filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy habilitacyjnej], Umanskiy derzhavnyi pedahohichnyi universytet im. Pavla Tychny].
- Пономар, Л. (1997). *Назви одягу Західного Полісся*. Б. в.
- Transliteracija:** Ponomar, L. (1997). *Nazvy odiahu Zakhidnoho Polissia*. В. в.
- Пономар, Л. (2014). *Народний одяг Правобережного Полісся середини XIX – середини XX століть (Історико-етнографічний атлас. Словник)*. Бизнес-полиграф.

- Transliteracija:** Ponomar, L. (2014). *Narodnyi odiah Pravoberezhnoho Polissia seredyny XIX – seredyny XX stolit (Istoryko-etnohrafichnyi atlas. Slovnyk)*. Biznespoihrاف.
- Різник, В. (2017). *Назви їжі та кухонного начиння в говірках надсянсько-наддністрянського суміжжя* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Львівський національний університет імені Івана Франка].
- Transliteracija:** Riznyk, V. (2017). *Nazvy yizhi ta kukhonnoho nachynnia v hovirkakh nadsiansko-naddnistrjanskoho sumizhzhia* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka].
- Романина, І. (2015). *Структурно-семантичні особливості діалектних текстів про чуда в наддністрянському говорі* [Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України]. Львівський національний університет імені Івана Франка. https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/dis_romanyna.pdf
- Transliteracija:** Romanyna, I. (2015). *Strukturno-semantychni osoblyvosti dialektnykh tekstiv pro chuda v naddnistrjanskomu hovori* [Dysertatsiia na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [rozprawa doktorska], Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakievycha NAN Ukrainy]. Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/dis_romanyna.pdf
- Руснак, Н. (2016). *Динаміка назв страв та напоїв у буковинських говірках*. Чернівецький національний університет.
- Transliteracija:** Rusnak, N. (2016). *Dynamika nazv strav ta napoiv u bukovynskykh hovirkakh*. Chernivetskyi natsionalnyi universytet.
- Руснак, Ю. (2010). *Лексика родинних обрядів у буковинському діалекті* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича].
- Transliteracija:** Rusnak, Yu. (2010). *Leksyka rodynnykh obriadiv u bukovynskomu dialekti* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Chernivetskyi natsionalnyi universytet imeni Yurii Fedkovycha].
- Сабадош, І. (1997). Лісосплавна лексика українських говорів Карпат. *Український діалектологічний збірник*, 3, 343–398.
- Transliteracija:** Sabadosh, I. (1997). Lisosplavna leksyka ukrainskykh hovoriv Karpat. *Ukrainskyi dialektolohichnyi zbirnyk*, 3, 343–398.
- Сауляк, Б. (2018). *Розвиток деревообробних ремесел Східного Поділля кінця XIX–XXI ст.* Наукова думка.
- Transliteracija:** Sauliak, B. (2018). *Rozvytok derevoobrobnykh remesel Skhidnoho Podillia kintsia XIX–XXI st.* Naukova dumka.
- Сердега, Р. (2005). *Лексика традиційного господарювання в говорах Центральної Слобожанщини (Харківщини)* [Автореферат дисертації на здобуття наукового

ступеня кандидата філологічних наук, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна].

Transliteracija: Serdeha, R. (2005). *Leksyka tradytsiinoho hospodariuvannia v hovorakh Tsentralnoi Slobozhanshchyny (Kharkivshchyny)* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Kharkivskiy natsionalnyi universytet imeni V. N. Karazina].

Спанатій, Л. (1997). *Гончарна лексика в говорах української мови* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Ужгородський державний університет].

Transliteracija: Spanatii, L. (1997). *Honcharna leksyka v hovorakh ukrainskoi movy* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Uzhhorodskiy derzhavnyi universytet].

Стрижаківська, О. (2011). *Назви хвороб у буковинських говірках* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника].

Transliteracija: Stryzhakovska, O. (2011). *Nazvy khvorob u bukovynskykh hovirkakh* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Prykarpatskyi natsionalnyi universytet im. Vasyliya Stefanyka].

Тищенко, Т. (2008). *Лексика бджільництва Східного Поділля: Словник*. РВЦ „Софія”.

Transliteracija: Tyshchenko, T. (2008). *Leksyka bdzhilnytstva Skhidnoho Podillia: Slovyk*. RVTs „Sofia”.

Тищенко, Т. (2003). *Подільсько-середньонадніпрянське суміжжя в світлі ізоглос* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова].

Transliteracija: Tyshchenko, T. (2003). *Podilsko-serednonaddnyprianske sumizhzhia v svitli izohlos* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Natsionalnyi pedahohichniy universytet im. M. P. Drahomanova].

Тищенко, Т. (2017). Рибальська лексика східноподільських говірок. *Студії з діалектології. Матеріали і дослідження, 1*, 210–226.

Transliteracija: Tyshchenko, T. (2017). *Rybalska leksyka skhidnopolidskykh hovirok. Studii z dialektolohii. Materialy i doslidzhennia, 1*, 210–226.

Тищенко, Т. (2014). *Східноподільський родильний обряд: лексикографічний і текстовий описи: навчальний посібник*. Візаві.

Transliteracija: Tyshchenko, T. (2014). *Skhidnopolidskyi rodylnyi obriad: leksykohrafichniy i tekstovyi opysy: navchalnyi posibnyk*. Vizavi.

Турчин, Е. (1990). *Лексика питання в українських восточнопопесских говорах* [Автораферат дисертації на соискание научной степени кандидата філологічних наук, Інститут мовознавства ім. А. А. Потебни АН УРСР].

- Translitteracja:** Turchyn, E. (1990). *Leksika pitaniia v ukrainskikh vostochnopoleskikh hovorakh* [Avtoreferat dissertatsii na soiskanie nauchnoi stepeni kandidata filolohicheskikh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Institut jazykovedeniia im. A. A. Potebni AN USSR].
- Турчин, Є. (2012). *Назви їжі на Східному Поліссі*. Українська академія друкарства.
- Translitteracja:** Turchyn, Ye. (2012). *Nazvy jizhi na Skhidnomu Polissi*. Ukrainska akademiia drukarstva.
- Ур, Л. (2004). *Назви їжі й кухонного начиння в південних ужансько-латорицьких угорських говірках Закарпатської області* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Ужгородський національний університет].
- Translitteracja:** Ur, L. (2004). *Nazvy jizhi u kukhonnoho nachynnii v pivdennykh uzhansko-latorytskykh uhorskykh hovirkakh Zakarpatskoi oblasti* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Uzhhorodskiy natsionalnyi universytet].
- Хібеба, Н. (2007). *Структурно-семантична організація весільної лексики бойківських говірок* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Львівський національний університет імені Івана Франка].
- Translitteracja:** Khibeba, N. (2007). *Strukturno-semantychna orhanizatsiia vesilnoi leksyky boikivskykh hovirok* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka].
- Хібеба, Н. (2021). *Бойківське весілля в текстах: обряд і слово*, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
- Translitteracja:** Khibeba, N. (2021). *Boikivske vesilia v tekstakh: obriad i slovo*, Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy.
- Хібеба, Н., & Леснова, В. (Ред.) (2019). *Діалектні тексти про борщ. Скарби українських говорів: Тексти про борщ*. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
- Translitteracja:** Khibeba, N., & Liesnova, V. (Red.). (2019). *Dialektni teksty pro borshch. Skarby ukrainskykh hovoriv: Teksty pro borshch*. Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy.
- Хомчак, Л. (2012). *Лексика родинної обрядовості надсянських говірок* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Львівський національний університет імені Івана Франка].
- Translitteracja:** Khomchak, L. (2012). *Leksyka rodynnoi obriadovosti nadsianskykh hovirok* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka].
- Царьова, І. (2013). *Етнокультурна семантика в обрядовій фразеології східно-слобожанських говірок* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Львівський національний університет імені Івана Франка].

пеня кандидата філологічних наук, Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка].

Transliteracja: Tsarova, I. (2013). *Etnokulturna semantyka v obriadovii frazeologii skhidnoslobozhanskykh hovirok* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Luhanskyi natsionalnyi universytet im. Tarasa Shevchenka].

Чаган, О. (2020). Номінація будівельних матеріалів у бойківських говірках. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, 14, 197–204.

Transliteracja: Chahan, O. (2020). Nominatsiia budivelnykh materialiv u boikivskykh hovirkakh. *Naukovyi visnyk Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 14, 197–204.

Чаган, О. (2019). Номінація приміщень для свійських тварин та птиці (на матеріалі бойківських говірок). *Проблеми загального і слов'янського мовознавства: науковий журнал*, 3, 135–144.

Transliteracja: Chahan, O. (2019). Nominatsiia prymishchen dlia sviiskykh tvaryn ta ptytsi (na materialy boikivskykh hovirok). *Problemy zahalnoho i slovianskoho movoznavstva: naukovyi zhurnal*, 3, 135–144.

Шкурко, Г. (2021). *Назви, пов'язані з традиційними видами транспорту та комунікаціями, в українських говорах Закарпаття* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Львівський національний університет імені Івана Франка].

Transliteracja: Shkurko, H. (2021). *Nazvy, poviazani z tradytsiinymy vydamy transportu ta komunikatsiiamy, v ukrainskykh hovorakh Zakarpattia* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka].

Щербина, Т. (2003). *Середньонадніпрянсько-степове діалектне порубіжжя у світлі ізоглас* [Автораферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Інститут української мови НАН України].

Transliteracja: Shcherbyna, T. (2003). *Serednonaddnipriansko-stepove dialektne porubizhzhia u svitli izohlos* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy].

Ястремська, Т. (2011). Діалектний простір Галичини: говірки української мови. В Я. Ісаєвич, М. Мозер, & Н. Хобзей (Ред.), *Українська мова в Галичині: історичний вимір* (сс. 55–106). Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Transliteracja: Yastremska, T. (2011). Dialektnyi prostir Halychyny: hovirky ukrainskoi movy. W Ya. Isaievych, M. Mozer, & N. Khobzei (Red.), *Ukrainska mova v Halychyni: istorychnyi vymir* (ss. 55–106). Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakievycha NAN Ukrainy.

Ястремська, Т. (2002). *Структурно-семантична організація та географічна диференціація пастушої лексики гуцульського говору* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Інститут української мови НАН України].

Transliteration: Yastremska, T. (2002). *Strukturno-semantyczna orhanizatsiia ta heohrafichna dyferentsiatsiia pastushoi leksyky hutsulskoho hovoru* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy].

Ястремська, Т. (2008). *Традиційне гуцульське пастухування*. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Transliteration: Yastremska, T. (2008). *Tradytiine hutsulske pastukhuvannia*. Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy.

Яценко, С. (2009). *Назви продуктів харчування, страв і напоїв в українській мові XIV–XVIII століть* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, Інститут української мови НАН України].

Transliteration: Yatsenko, S. (2009). *Nazvy produktiv kharchuvannia, strav i napoiv v ukrainskii movi XIV–XVIII stolit* [Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata filolohichnykh nauk [abstrakt rozprawy doktorskiej], Instytut ukrainskoi movy NAN Ukrainy].

Dialectological Studies as an Important Source in Contemporary Ukrainian Ethnology

With the decrease in the number of reliable ethnographic sources, contemporary Ukrainian ethnologists are actively incorporating the results of studies from related humanities fields into their research, particularly dialectology. This exploration considers historical, ethnographic, administrative-territorial (geographical), and other contributions from Ukrainian dialectologists at the end of the 20th and the beginning of the 21st century. It discusses their scholarly significance in addressing various ethnological issues, such as the study of the origins and development of objects and phenomena in traditional folk culture, the improvement of historical-ethnographic regionalization of Ukraine, and more. The primary focus is on recent dialectological materials as a potential source for ethnological research, specifically relating to various forms of economic activities, traditional crafts and industries, traditional material and spiritual culture.

Keywords: dialectological research, ethnology, criteria for assessing creative work, economic activities, material and spiritual culture.